

Rodolfo Walsh. SP

Militars patrullant per Buenos Aires el 1976. ARXIU

Internat i dictadura

Narrativa

Los irlandeses

Rodolfo Walsh
Pròleg de Ricardo Piglia
El Aleph. Barcelona, 2007

Oscar Carreño

El 25 de març del 1977 l'escriptor i periodista argentí Rodolfo Walsh és encerclat a Buenos Aires per un comandament de l'exèrcit que pretén capturar-lo. Després d'un tiroteig, se l'emporten malferit a la infausta ESMA. El dia abans, havia escrit *Carta abierta a la Junta Militar*, denúncia de les atrocitats comeses pel poder dictatorial dels militars, i, en paraules de García Márquez, un dels cims periodístics del segle XX. El nom de Rodolfo Walsh s'afegiria a les llistes de desapareguts durant la dictadura de Videla.

L'oblit ha soterrat l'obra d'aquest argentí que va agermanar les lletres i l'acció, la teoria política i l'activitat revolucionària. Al nostre país, el lector atent només recordarà els mera-

vellosos relats policíacs de *Variaciones en rojo* (2001), protagonitzats pel corrector d'impremta Daniel Hernández i pel comissari Jiménez; però entre la seva obra destaquen les novel·les *¿Quién mató a Rosendo?* (1969) i, especialment, *Operación Masacre* (1957), mostra precoç de reconstrucció periodística novel·lada—forma de construcció narrativa que anys després seria patentada pel *New Journalist* nord-americà— que s'avança vuit anys a *A sang freda*, de Truman Capote.

Ara ens arriba 'Los irlandeses', un recull de narracions escrites durant les darreries dels 60 i principis dels anys 70 del segle passat. Els tres relats estan cohesionats per un espai comú: un internat per a alumnes d'origen irlandès; i per uns personatges que, encapçalats per la figura allargassada del Gato, es reparteixen el protagonisme. D'arrel autobiogràfic, tanmateix, es configura un discurs de doble significació: l'externa, que narra el tarannà d'un grup d'adolescents en l'espai advers d'un internat, i ho fa en clau de

text iniciàtic, i una altra d'interna i al·legòrica, en què la reclusió dels joves i la violència que els envolta són metàfora del règim totalitari que sacseja la societat argentina de l'època—metàfora de l'espai tancat que amaga la repressió del poder absolut, utilitzada per Cortázar a *Casa tomada* i per José Donoso a *Casa de Campo*.

Si bé les tres narracions assoleixen un gran nivell, gràcies a la prosa encisadora i subjugant, carregada d'èpica i de to bíblic, com afirma Piglia al seu magnífic pròleg, el titulat *Un oscuro día de justicia*, que tanca el recull, enlaira Walsh al grau de mestre del gènere, per la força metafòrica del text i la tensió dramàtica concentrada en els joves interns (*el poble* com són batejats pel narrador) que esperen l'arribada redemptora del personatge anomenat Malcolm.

Els relats de Walsh són una mostra de literatura reeixida per la pluralitat de significacions que proposa i per les possibilitats interpretatives que atorga al lector.

A dues veus

Narrativa

Si no ho dic, rebente

Xavier Aliaga
Premi de narrativa Vila de Lloseta
Moll. Palma, 2006

La música de les constel·lacions

Rafel Crespi
Premi de narrativa Vila de Lloseta
Moll. Palma, 2006

Anna Tomàs

Xavier Aliaga (Madrid, 1970), llicenciat en filologia catalana i col·laborador de diversos mitjans de comunicació, debuta en el gènere novel·lístic amb una sàtira ferotge de la societat valenciana i les seves classes dirigents. A través dels dietaris dels seus dos protagonistes, *Si no ho dic, rebente* revela la història de la Paula i el Sergi, una parella de valencians de trenta-pocs anys que viuen sota una idèntica pressió tant la seva vida particular com l'evolució de la societat a la qual pertanyen. Paula, la portaveu de l'oposició al seu poble, carrega el pes d'una vocació literària a la qual no va donar continuïtat i d'una carrera política que va ser incipient però que passa per hores baixes. Sergi és professor de valencià en un institut de secundària i aguanta com pot l'esfondrament del sistema educatiu públic, amb alumnes incontrolables, pares despreocupats i normatives

delirants. Dues veus, dues vides sotmeses a una intranquil·la mediocritat, dues visions de la profunda corrupció que domina les esferes polítiques, financeres i periodístiques del País Valencià i de bona part dels territoris autònoms.

Actual responsable de premsa del grup parlamentari d'Esquerra Unida - l'Entesa a les Corts Valencianes, Aliaga empra una esplèndida mala llet, un nervi narratiu de gran vivesa i una prosa contundent per denunciar un seguit d'infàmes (especulació urbanística, degradació cultural i cobdícia sense fre) que, desgraciadament, no fan més que agreujar-se.

Compartint premi amb aquest brillant debut literari, trobem la segona novel·la de Rafel Crespi (Mallorca, 1961), professor de llengua i literatura catalanes i columnista del *Diari de Balears*. *La música de les constel·lacions* és un exercici de construcció narrativa i psicològica que ens endinsa en les vicissituds d'una nissaga familiar marcada pels secrets i una obscura relació de vassallatge. Minuciosament ordida com un mosaic que es va completant sota el guiatge de les dues dones que la narren en primera persona, a la novel·la li manca capacitat d'evocació i una tensió narrativa més treballada. Tot i així, el llibre assegura una lectura plàcida i satisfactòria.

Alan Furst. A. MORANTE / EFE

Tambors de guerra

Narrativa

El corresponsal

Alan Furst
Traducció d'Alexandre Gombau
Columna. Barcelona, 2006

Joan Agut

Alan Furst és un escriptor nord-americà que ha publicat mitja dotzena de novel·les. El *New York Times* defineix l'autor com el millor escriptor de novel·les d'espionatge i el considera hereu literari de John Le Carré i Graham Greene. *El corresponsal* és la seva primera obra traduïda al català. L'obra mostra les activitats d'un grup d'exiliats italians refugiats a París que publiquen el diari antifeixista clandestí *Liberazione*. El grup, encapçalat per Carlo Weisz, és perseguit pels serveis secrets de Mussolini, que arriben a assassinar el director del diari. A partir d'aquest fet, s'inicia una guerra sorda entre els antifeixistes i els agents del dictador italià amb la intervenció de la Súreté francesa i els serveis secrets britànics.

Carlo Weisz, com a periodista de l'agència Reuter, viatja al front de l'Ebre, on coneixerà la derrota republicana. Els fets transcorren entre el desembre del 1938 i el juliol del 1939, pocs mesos abans que esclati la Segona Guerra Mundial. *El corresponsal* és una novel·la discreta, amb una estructura desballestada, amb salts d'escenari constants. No hem sabut veure el parentiu literari amb Le Carré i Greene, la veritat.

Xavier Aliaga va néixer a Madrid el 1970. SP

Al sud de l'Índia

Poesia

Gengapuram 30 poemes

Emili Bou
Emboscall. Vic, 2006

Xènia Dyakonova

Un actor deia que la felicitat era una manera de viatjar. El viatge, com a tema literari, ha existit sempre, però el que

canvia és el motiu del viatge. Els romàntics viatjaven per trencar la rutina, a la recerca de l'exotisme, o amb la intenció de dissipar l'angoixa existencial; viatjaven per enriquir la seva imaginació. Alguns, com lord Byron, anaven a un altre país per defensar-lo. L'home modern, massa realista, ja no lluita per la independència d'un Estat que no és el seu, però sí que de vegades se solidaritza amb una cultura total-

ment diferent de la seva. A més, igual que abans, no es limita a viure-ho en privat sinó que desitja compartir l'experiència amb la gent que l'envolta, i per assolir aquest objectiu se serveix del llenguatge poètic.

Emili Bou, autor de tres poemaris, en el darrer que ha publicat parla d'un viatge a l'Índia. Al llarg de tots els poemes que constitueixen el llibre descriu les seves im-

pressions de la natura salvatge i la població local, submergida en la misèria. Expressa les emocions que s'apoderen d'un estranger que ve d'una altra civilització, d'un espectador occidental que no està acostumat a veure nens famèlics més que per la televisió i, de cop i volta, se'n troba envoltat. Tal com Bou mateix confessa a la contracoberta del llibre, el motiu primordial del seu viatge era conèixer

l'acció solidària de l'Associació per a l'Ajut del Sud de l'Índia a Barcelona. Per tant, els versos que parlen del que ha vist i sentit al poble indi Gengapuram i altres pobles de la zona estan vinculats a una causa i tenen un rerefons polític i social important. Tant és així, que podríem dir que el valor estrictament artístic d'aquesta poesia no té tanta importància com totes les circumstàncies extraliteràries

que l'envolten. Els versos de Bou són absolutament senzills, despulats de tota mena d'artifici, enunciatius i descriptius. Les poques imatges que s'hi troben són sempre entenedores i el que fan és il·lustrar un determinat estat d'ànim del jo. Una manera de contribuir solidàriament amb la gent que viu a l'Índia. Una manera de contribuir-hi amb paraules que, si estan ben triades, valen més que els diners.